

мисловості за рахунок її технічного переоснащення та підйому наукомістких галузей виробництва. Саме тому виникає гостра потреба в отриманні підприємствами доступу до провідних технологій.

Теоретично існує два шляхи – перший, по аналогії з Китаєм – купувати ноу-хау на вже відомі технології. Другий – орієнтуватися на власний науково-технічний потенціал, що на сьогодні практично не використовується вітчизняною промисловістю. Розвиток власного потенціалу, в значній мірі, є більш перспективним шляхом, однак потребує значних зусиль для усунення фінансових та організаційних проблем.

Основна проблема формування ефективного механізму стимулювання інноваційної діяльності полягає в створенні фінансово-економічного комплексу умов, що сприяє направленню коштів підприємствами на дослідження та розробки в умовах браку коштів. На жаль, наша держава навіть на стадії активного розвитку економіки не знайшла адекватної моделі стимулювання розвитку як фундаментальної, так і прикладної науки. В Україні суттєвим недоліком здійснюваної інноваційної політики залишається її значна спрямованість на управління процесом, а не кінцевими результатами технологічних змін, про що свідчить значна частина нереалізованих патентів.

Висновки. Отже, головним завданням держави стає: визначення ефективних форм державної підтримки розвитку науково-технічних досліджень; підвищення престижу наукової та винахідницької діяльності, формування інтересу до інноваційної діяльності; активізація інноваційних процесів в країні. Реалізація даних завдань сприятиме забезпеченню економічного зростання

на основі широкого використання інновацій, розвитку наукоємних виробництв, подоланню ресурсоємності виробництва, сприятиме його технологічному оновленню, підвищенню конкурентоспроможності та виведенню економіки на якісно новий рівень.

Перспективи подальших розробок в цьому напрямку. Потребують подальшого аналізу фактори інноваційного сприяння підвищенню рівня конкурентоспроможності України, що дасть змогу сформулювати стратегію та запропонувати напрями ефективної діяльності нашої держави на світовій економічній арені.

1. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: Монографія. – К., 2004. 2. Бендіков М.А., Фролов І.Э. Инновационный потенциал и модернизация экономики: отечественный и зарубежный опыт // Менеджмент в России и за рубежом. – 2006. – № 1. 3. Інноваційно-технологічний розвиток економіки / Гець М., Семиноженко В.П., Кваснюк Б.Э. – К., 2007. 4. Конкурентоспроможність української економіки / Гець В.М., Семиноженко В.П., Кваснюк Б.Э. – К., 2007. 5. Гончарова Н.П. Инновационность конкурентных факторов экономического развития // Экономика та управління національним господарством. – 2007. – № 3. 6. Данилишин Б., Куценко В. Інтелектуальні ресурси в економічному зростанні: шляхи поліпшення їх використання // Економіка України. – 2006. – № 3. 7. Пилипенко І.В. Конкурентоспособность стран и регионов в мировом хозяйстве: теория и опыт малых стран Западной и Северной Европы / Московский гос. у-т им. Ломоносова. – М., 2005. 8. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України / Д.М. Черваньов., Л.І. Нейкова. – К., 1999. 9. Черваньов Д.М., Жилінська О.І. Науково-технічна конкурентоспроможність країни: підходи до визначення // Наука і наукознавство. – 2006. – №1. 10. Черваньов Д.М., Названова Л.М. Конкурентоздатність та менеджмент підприємств // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. – Серія "Економіка". – 2006. – № 88. 11. World Economic Forum. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.weforum.org>. 12. Фонд Ефективне Управління. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.feg.org.ua>.

Надійшла до редколегії 18.12.2008

Г. Калитич, д-р екон. наук, проф.,
Г. Літош, асп.

ІНФОРМАЦІЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Проаналізовано підходи до поняття "інформація", "система державного управління", "управлінська інформація". Розглянуто значення інформації для загальної системи державного управління та виявлено критерії, за якими інформація набуває управлінського статусу. Особливу увагу приділено прийняттю управлінських рішень на рівні держави, в основі яких лежить ефективне управління інформацією.

The article analyses the approaches to the notions of "information", "state administration system", "administrative information". The article considers the importance of information for the whole state administration system and reveals the criteria which provide the information with administrative status. Special attention is paid to making of administrative decisions on the level of the state which are based on effective information management.

Постановка проблеми. В сучасному світі інформація відіграє все більш важливу роль на всіх рівнях управління. Сьогодні інформація є значним засобом організації і регулювання приватної і суспільної життєдіяльності, однією із форм закріплення і розповсюдження знань, інструментом управління [1] Як наслідок, перед суспільством постає задача не просто володіння інформацією, але й її продуктивного розподілу, вибору найбільш дієвого каналу руху, оптимальних способів обмірковування і оцінки, найкращих механізмів ефективного використання на практиці.

В свою чергу, державна управлінська діяльність на теперішньому етапі розвитку суспільства також зазнає суттєвих змін за своїм змістом і технологією. Ці зміни пов'язані як зі значною перебудовою самої системи державного управління, так і з підвищенням загального рівня сучасних технологій отримання та обробки управлінської інформації. Тепер основою державного управління стає інформація як сукупність знань, даних, фактів, характеристик про відповідні суспільні предмети, явища, процеси, відношення і т. ін. а управління цією сукупністю – суттєвим інструментом підвищення загального рівня управління державою.

Таким чином, управління інформацією являє собою одну найбільш важливих складових в системі державного управління, оскільки лежить в основі прийняття управлінських рішень державного масштабу на всіх рівнях. За даних умов значимості набуває необхідність аналізу підходів до розуміння поняття "інформація" та "система державного управління" в цілому, виокремлення основних елементів останньої, визначення ступеня та складності взаємозв'язку між вищезазначеними поняттями та дослідження можливостей використання інформації для покращення загального стану системи управління державою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем інформаційного забезпечення державного управління, підвищення його ефективності за рахунок покращення роботи з інформацією, інформаційним технологіям державного рівня тощо присвячені роботи таких вчених як Калитич Г.І., Нижник Н.Р., Леліков Г.І., Гнатцов О.Г., Брожик Л., Пискорська Г.А., Рубан В.Я. та інші [1].

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Проте складність та різноманітність підходів до визначення інформації, її ролі та ступеня впливу, необхіднос-

ті управління на рівні держави тощо не дають можливості чіткого розуміння основних понять даної проблеми.

Формулювання завдань та цілей статті. Відповідно, метою даного дослідження виступає систематизація підходів до визначення місця інформації в системі державного управління, аналіз її основних напрямів впливу та можливостей застосування для вдосконалення прийняття управлінських рішень на рівні держави.

Виклад основного матеріалу. В цілому, саме поняття "інформація" походить від латинського слова "*informatio*" і означає роз'яснення, виклад фактів, подій. Загальне поняття інформації розглядається у філософії, де під нею розуміють відображення реального світу. Як філософську категорію її також розглядають як один з атрибутів матерії, що відображає її структуру. Погляд на інформацію з точки зору її суб'єктів споживання окреслює таке поняття: інформація – це нові відомості, які прийняті, зрозумілі і оцінені її користувачем як корисні. Іншими словами, інформація – це нові знання, які отримує споживач (суб'єкт) у результаті сприйняття і переробки певних відомостей [5].

Вже з середини ХХ століття "інформація" стала загальнонауковим поняттям, але до цих пір у науковій сфері воно залишається вкрай дискусійним. За своєю природою інформація дуже різноманітна і залежить від виду людської діяльності, в якій використовується: наукова, технічна, виробнича, управлінська, економічна, соціальна, правова тощо. Кожен з видів інформації має свою технологію обробки, змістовне навантаження, цінність, форми предствлення і відображення на матеріальних носіях, вимоги до точності, достовірності, оперативності відображення фактів, явищ, процесів. Загальноприйнятого визначення інформації також не існує, і, як правило, воно трактується в залежності від галузі використання. Так, наприклад, термін "інформація" на різних рівнях може визначатися як [5]: відомості або повідомлення про щось (побутовий рівень); роз'яснення, виклад та оригінальність, новизна; комунікація та зв'язок, в процесі якого усувається невизначеність (теорія зв'язку, американський вчений Клод Шеннон); міра неоднорідності розподілу матерії та енергії у просторі та у часі, міру змін, якими супроводжуються всі процеси, що протікають у світі (український вчений В.М. Глушков); позначення змісту, отриманого з зовнішнього світу в процесі нашого пристосування до нього і пристосування до нього наших почуттів (американський вчений Норберт Вінер); заперечення ентропії, міра хаосу в системі (галузь науки – термодинаміка, французький вчений Леон Бріллюен); передача різноманітності (англійський філософ Уільям Росс Ешбі); міра складності структури (французький вчений Абраам Моль); ймовірність вибору (радянський вчений Аківа та Ісаак Яглон); відображена різноманітність (радянський вчений А.Д. Урсул); властивості матеріальних об'єктів породжувати та зберігати певний стан, який в різних матеріально-енергетичних формах може передаватись між об'єктами; універсальна субстанція, що пронизує усі сфери людської діяльності, слугує провідником знань та думок, інструментом спілкування, взаєморозуміння та співробітництва, утвердження стереотипів мислення та поведінки (ЮНЕСКО); документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі [2].

Це абсолютно не вичерпний перелік визначення поняття інформації. Також існують і інші іноді, навіть несумісні між собою. В нашому дослідженні інформація, в першу чергу, розглядатиметься як сукупність знань, даних, фактів, характеристик про відповідні суспільні предмети, явища, процеси, відношення і т. ін. По суті,

всі управлінські процеси – це не що інше ніж пошук, фіксація, оцінка, закріплення, розповсюдження соціальної інформації, тобто тієї інформації, яка пов'язана із відображенням, пізнанням і перетворенням різних форм життєдіяльності людей.

В свою чергу, *система державного управління* – це не менш складне поняття, ніж інформація. За одним із джерел зміст цього поняття охоплює наступні складові елементи: суб'єкти управління, тобто органи виконавчої влади; об'єкти управління, тобто сфери та галузі суспільного життя, що перебувають під організуючим впливом держави; управлінська діяльність (процес), тобто певного роду суспільні відносини, через які реалізуються численні прямі та зворотні зв'язки між суб'єктами і об'єктами управління [5].

Всі ці елементи створюють єдину систему, ефективність роботи якої визначається трьома складовими: ефективністю взаємодії з громадянами і підприємствами; ефективністю внутрішньої роботи кожної установи окремо; ефективністю взаємодії органів влади між собою [6].

Основою для кожного з цих критеріїв, а отже основою для оцінки функціонування системи державного управління є потоки інформації, які дають можливість приймати ефективні управлінські рішення, а отже, отримувати ефективні результати діяльності.

Але в управлінні взагалі, і в державному управлінні, зокрема, відбувається взаємодія не з усією інформацією, а тільки з тією, яка безпосередньо необхідна для формування і реалізації державно-управлінських впливів. В даному випадку йдеться, насамперед, про управлінську інформацію.

Управлінська інформація – це частина соціальної інформації, яка виділена з її загального масиву за критеріями придатності та обслуговування державно-правових процесів формування і реалізації управлінських впливів [4].

Управлінська інформація – інформація, яка обслуговує процеси виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ в межах суб'єкта господарювання і забезпечує вирішення завдань організаційно-економічного управління господарством та окремими підприємствами. Необхідна для управління підприємством інформація є сукупністю різних повідомлень економічного, технологічного, соціального, юридичного, демографічного та іншого змісту [5].

Управлінська інформація – це відомості, що виділяються з усього масиву добутої інформації за певними критеріями, стосовно обслуговування державно-правових процесів і реалізації управлінських функцій держави [3].

Для виконання своєї ролі в державному управлінні інформація має бути: – вірогідною, тобто реально відбивати факти події і ситуацію в галузях, сферах державного будівництва, суспільного життя; – актуальною: свіжою, новою, відповідати реаліям сьогодення; – достатньою: досить повно, глибоко і всебічно висвітлювати питання, що розглядаються; – автентичною: виражатися в зрозумілій формі, лексично відповідати сучасним моделям державної мови; – вчасною: оперативно попереджати виникнення труднощів, пов'язаних з тими або іншими процесами управління (ще до появи таких, а не після виникнення проблем).

Окрім того, така інформація повинна бути орієнтована за певними напрямками: по-перше, за місцем і роллю держави в системі приватної і суспільної життєдіяльності людей і, відповідно, за компетенцією конкретних державних органів (обсяг і зміст управлінської інформації повинен корегуватися з компетенцією державних органів); по-друге, за характером і ієрархією зако-

нів і інших нормативних правових актів, які підлягають обов'язковій реалізації в управлінських процесах; по-третє, за властивостями, формами і закономірностями керованих об'єктів, які диференціюють і конкретизують управлінські впливи різних державних органів, а також формують специфічні види відносин [4].

Оскільки в усіх сферах і галузях економіки, соціально-культурної та адміністративно-політичної діяльності держави для прийняття рішень використовується управлінська інформація, у нинішній час в державному управлінні постає значна проблема інформаційних якостей управлінських рішень; наскільки інформація, яка лежить в основі державної політики, відповідає критеріям управлінської інформації. Окрім того, як результат, виникає питання ефективності роботи з цією інформацією. Враховуючи все вищесказане, можна зауважити, що на сьогодні перед Україною стоїть завдання вдосконалення інформаційної системи державного управління, піднесення якості управлінських рішень, з урахуванням сучасного стану науки і техніки. Вдосконалення інформаційних технологій, розвиток засобів передачі інформації на відстані при належному підході можуть істотно спростити процес державного управління, підвищити якість управління, суттєво скоротити управлінський апарат держави, а відповідно і зменшити видатки на його утримання.

Висновки. В цілому, в літературі немає єдиного правильного визначення поняття інформації. Також

кожен з авторів по-своєму класифікує її, визначає роль в системі державного управління та основні функції. Але всі науковці відзначають, що ефективна робота з інформацією в державному секторі – одна з основних заporук правильності, своєчасності та результативності прийнятих управлінських рішень. Окрім того, на сьогодні існує гостра необхідність вдосконалення процесів управління інформацією на рівні держави.

Перспективи подальших розробок у цьому напрямку. Таким чином, в даній статті було зроблено ще одну спробу проаналізувати та систематизувати підходи до визначення інформації та її місця в системі державного управління, виділити та дослідити специфічні риси інформації в державному секторі та окреслити проблеми, які постають в результаті управління інформацією при прийнятті управлінських рішень. Звісно, визначені лише загальні характеристики даної проблеми, і їх детальному розгляду будуть присвячені подальші наукові дослідження.

1. Брожик Л. Інформаційні технології та ефективність державного управління // Персонал. – 2007. – № 8. 2. Закон України "Про інформацію" N 2657-XII від 02.10.1992 р. Верховна рада України. 3. Кузенко Л.В. Про вимоги інформаційного забезпечення юридичних актів управління // Наукові записки. – Т. 18: Правознавство. – 2000. 4. Цуриль О.А. Менеджмент у державних організаціях: Навч. посібник. – К., 2006. 5. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uk.wikipedia.org>. 6. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.microsoft.com>.

Надійшла до редколегії 08.12.2008

Д. Баюра, канд. екон. наук, доц.,
А. Халковська, асп.

КОМУНІКАТИВНА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ – ЕМІТЕНТІВ

В статті розкрито теоретичні засади формування зв'язків з інвесторами на підприємстві як основної частини комунікаційної політики компанії-емітента; визначено роль емітента в досягненні найкращого результату шляхом прямого чи опосередкованого донесення інформації до інвестора.

The article widely covers theoretical fundamentals of establishment the connections with investors on the enterprise as main part of company-issuer communication policy; determines the role of issuer in progressing the best result by direct or intermediary report of information to investor.

Постановка проблеми. Першочергова ціль інвестицій полягає у виконанні вимог ринку та забезпеченні дохідності, ліквідності, безпеки. Дані фактори визначаються виключно особисто інвестором і не підлягають прямому впливу зі сторони емітента. Необхідність у постійному забезпеченні вище наведених вимог є основою для отримання та обробки інформації інвесторами, що надходить від емітентів. При наявності постійного потоку інформації про емітента потенційні інвестори можуть приймати рішення щодо подальших дій у відповідності до кон'юнктури ринку. Тому центральним є рішення комунікаційної складової у стратегії маркетингової діяльності емітента. Такою складовою виступає інформаційний канал і інструмент комунікації для досягнення певної відповідної реакції інвесторів – IR (Інвестор Рілейшнз). Інвестор Рілейшнз часто визначають як частину комунікативної політики підприємства, що є зорієнтованою на ринок цінних паперів і має безпосередній вплив на дійсних та потенційних інвесторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не дивлячись на актуальність проблеми інформаційної прозорості українських підприємств, це питання не знаходить належного висвітлення у вітчизняній економічній науці. В Україні відсутні більш-менш значимі дослідження у цьому напрямі. Водночас окремі питання ефективної комунікації між компанією-емітентом цінних паперів та ринком капіталів знаходимо в дослідженнях зарубіжних економістів, зокрема в працях Р. Брейлі, С. Майерса, А. Раппапорта, Ф. Левена, Т. Коупленда, Й. Бетге,

Р. Фолкарта. Результати досліджень зазначених авторів стосуються передусім вирішення проблеми матеріального стимулювання менеджменту, зменшення інформаційної асиметрії між учасниками фінансових відносин, здійснення моніторингу діяльності менеджменту та підприємства з боку інвесторів-акціонерів.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Таким чином, у вітчизняній літературі не приділяється належної уваги комплексному дослідженню та висвітленню особливостей ефективної комунікації між компанією-емітентом цінних паперів та ринком капіталів. Не достатньо досліджені можливості застосування комунікаційної складової у маркетинговій діяльності емітента, що й обґрунтовує актуальність та стимулює проведення досліджень на дану тему.

Формулювання завдань та цілей статті. Метою даної статті є розкриття можливостей щодо передбачення реакції кола інвесторів та управління їх очікуваннями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Враховуючи те, що Інвестор Рілейшнз є елементом стратегії фінансового маркетингу підприємства, то розробку комплексу заходів щодо його застосування потрібно починати із визначення того, що собою представляє IR [2]. Поняттю Інвестор Рілейшнз можна дати наступні визначення: система управління очікуваннями інвесторів; комплекс заходів, направлених на побудову ефективних відносин з інвесторами та діловим співтовариством; довгострокова стратегія, яка включає фінансові, комунікаційні та маркетингові елементи і дає інвестору можли-